

Notat om tilråding av vedtak om endring av kontrollområdeforskrift

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Til: Avdelingsdirektør Inge Erlend Næsset

Dato; 15. august 2022

Fra: Seksjon fiskehelse og fiskevelferd

Saksnummer: 2021/233252

VEDTAK OM FASTSETTELSE AV ENDRINGSFORSKRIFT

-om endring av kontrollområdeforskrift for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Flatanger, Namsos og Nærøysund kommuner, Trøndelag

Innholdet i forskriftsforslaget:

Forskrifter om restriksjonssone for infeksjøs lakseanemi (ILA) opprettes for å forebygge, begrense og bekjempe sykdommen hos fisk i forskriftens virkeområde.

Vi foreslår nå en endring av forskriften som i dag gjelder for bekjempelse av [ILA i Flatanger, Namsos og Nærøysund kommuner, Trøndelag](#)

På grunn av nytt regelverk som gjennomfører nytt dyrehelseregulativ i EØS-området, er det også foretatt endringer i forskriftens hjemler. Videre er det gjort begrepsstilpasninger til det nye regelverket. Det er også færre kommuner med fordi flere lokaliteter er tatt ut av forskriften. Dette medfører at forskriften har endret tittel til «Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Flatanger og Namsos kommuner, Trøndelag. Det som tidligere ble kalt kontrollområde, vil nå bli kalt for restriksjonssone. Videre vil det som tidligere ble kalt bekjempelsessone, heretter bli kalt vernesone.

I forskriftens § 2 om virkeområde, oppheves bekjempelsessonen, heretter vernesonen, omkring lokalitetene 19356 Kvalrosskjæret og 21676 Kråkholmen i Flatanger og Namsos kommuner med virkning fra 15. august 2022. Det opprettes en ny overvåkningssone rundt lokalitetene fra den tidligere vernesonen. Dagens overvåkingssone oppheves. Ny overvåkningssone vil bestå av lokaliteter som tidligere har vært i vernesonen. Andre lokaliteter, som ikke har vært i tidligere vernesone, vil ikke lenger være omfattet av restriksjonssoneforskriften. Restriksjonssonen går over i en overvåkingsfase fra 15. august

2022. Den foreslåtte overvåkingssonen vil gjelde i to år fra vernesonen ble opphevet, altså til 15. august 2024.

Utover endringen som opphever vernesonen og endrer overvåkingssonens utstrekning, foretas det følgende endringer i restriksjonssoneforskriften:

Gjeldende § 10 første ledd endres til

«Det er forbudt å flytte akvakulturdyr fra anlegg i overvåkingssonen til utsett i andre akvakulturanlegg utenfor overvåkingssonen. Forbudet gjelder ikke flytting av fisk til slaktemerd ved slakteri.».

Gjeldende § 10 første ledd blir nytt andre ledd, og gjeldende andre ledd blir nytt tredje ledd.

Restriksjonssoneforskriften oppheves i tråd med forskriftens § 18 andre ledd, automatisk to år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever vernesonen i samsvar med forskriftens § 13. Restriksjonssoneforskriften vil derfor oppheves automatisk 15. august 2024.

Bakgrunn:

Vernesonen i restriksjonssonen har sin bakgrunn i utbrudd av fiske sykdommen ILA ved lokaliteten 19356 Kvalrosskjæret i Flatanger kommune i Trøndelag fylke, stadfestet av Mattilsynet 26. oktober 2021.

Vernesonen ble etter noen dager utvidet ved lokalitet 21676 Kråkholmen etter utbrudd av ILA på lokaliteten stadfestet av Mattilsynet 15. november 2021.

Mattilsynet, region Midt sendte 20. juni 2022 anmodning til Mattilsynets hovedkontor ved seksjon fiskehelse og fiskevelferd om å oppheve vernesonen rundt lokaliteten.

Den første utbruddslokaliteten 19356 Kvalrosskjæret ble tømt for fisk 8. november 2021, og opprydding, vask og desinfeksjon av anlegget ble godkjent av Mattilsynet 4. mars 2022. Pålagt tre måneders brakklegging ble påbegynt samme dato. Det vil si at pålagt 3 måneders brakklegging er oppfylt 4. juni 2022.

Den andre utbruddslokaliteten i vernesonen 21676 Kråkholmen ble tømt for fisk 18. januar 2022. Vask og desinfeksjon av anlegget ble godkjent av Mattilsynet 4. mars 2022. Pålagt tre måneders brakklegging ble påbegynt samme dato. Det vil si at pålagt 3 måneders brakklegging er oppfylt 4. juni 2022.

Vernesonen omfatter i tillegg til lokalitetene 19356 Kvalrosskjæret og 21676 Kråkholmen, også lokalitetene 12624 Feøyvika, 12625 Bjørgan, 35477 Makrellskjæret, 12633 Lyrnesset og 29876 Flotaren.

Lokalitet 12624 Feøyvika ble tømt for fisk 27. oktober 2021.

Lokalitet 12625 Bjørgan ble tømt for fisk 17. februar 2022.

Lokalitet 35477 Makrellskjæret ble tømt for fisk 2. desember 2021.

Lokalitet 12633 Lyrnesset ble tømt for fisk 30. oktober 2021.

Lokalitet 29876 Flotaren ble tømt for fisk 10. mars 2022.

Disse lokalitetene fikk godkjent vask og desinfeksjon 12. juni 2022. Pålagt 2 måneders felles brakklegging var oppfylt 13. august 2022.

Regionen mener alle forhold som er beskrevet i forskriftens § 13 om krav for opphevelse av vernesonen vil være oppfylt 15. august 2022 som er første virkedag etter at etter at 2 måneders felles brakklegging er oppfylt. Regionen anmoder hovedkontoret om å oppheve tiltakene i vernesonen og omgjøre vernesonen til overvåkingssone 15. august 2022.

Seksjon fiskehelse og fiskevelferd er enig i regionens vurdering, og ber om at vedlagte forskrift om endring av forskrift ved opphevelse av vernesonen fastsettes.

Mattilsynet endret 10. mai 2021 praksis ved opphevelse av restriksjonssoner for ILA. Den 6. april 2022 ble endring av mal for restriksjonssoneforskrift for ILA fastsatt. Endringen går ut på at både vernesonen og overvåkingssonen oppheves når vilkårene for å oppheve vernesonen er oppfylt. Samtidig opprettes det en ny overvåkingssone. Dersom den nye overvåkingssonen skal bestå av andre lokaliteter enn de som tidligere har vært vernesone(r), må forslag til endringsforskrift sendes på høring.

Formål:

Formålet med forskrift om restriksjonssone er å hindre videre spredning av ILA. Formålet med foreslåtte endring av forskriften er å oppheve vernesonen nå som kravene for sykdomsbekjempelse er oppfylt. Området går nå over i neste fase med overvåking av ILA.

Høring:

Opphevelsen av vernesonen skjer i tråd med anvisning i forskriften og trenger ikke særlig høring, se forskriftens § 13.

Tilråding:

Basert på vurderingene ovenfor, tilrår seksjon fiskehelse og fiskevelferd at vedlagte forskrift om endring av forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Flatanger, Namsos og Nærøysund kommuner, Trøndelag fylke, fastsettes.

Vedlegg:

Forskrift om endring av forskrift 12. november 2021 nr. 3196 om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Flatanger, Namsos og Nærøysund kommuner, Trøndelag

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet, hovedkontoret 15. august 2022 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 19, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, og forskrift 6.april .2022 nr. 632 som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om melding, rapportering overvåkning, utryddelsesprogram og sykdomsfri status for bestemte dyresykdommer (dyrehelseovervåkningsforskriften) § 2, jf. forordning (EU) 2020/689 art. 58.

I

I forskrift 12. november 2021 nr. 3196 om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Flatanger, Namsos og Nærøysund kommuner, Trøndelag, gjøres følgende endringer.

Tittel skal endret lyde: «Forskrift om restriksjonssone for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr i Flatanger og Namsos kommuner, Trøndelag

§ 2 skal endret lyde:

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder opprettelse av restriksjonssone bestående av vernesone og overvåkningssone i Flatanger, Namsos og Nærøysund kommuner, Trøndelag fylke.

Vernesonen omkring lokalitetene 19356 Kvalrosskjæret og 21676 Kråkholmen i Flatanger og Namsos kommuner oppheves 15. august 2022. Området rundt lokalitetene som var omfattet av vernesonen vil fra 15. august 2022 utgjøre ny overvåkningssone:

Overvåkningssonen omfatter lokalitetene 19356 Kvalrosskjæret, 21676 Kråkholmen, 12625 Bjørgan, 40095 Havsteinsundet, 35477 Makrellskjæret, 12624 Feøyvika, 12633 Lyrneset og 29876 Flotaren. Overvåkningssonen avgrenses:

- Fra vest med en 8 km sirkel fra Kvalrosskjæret fra et punkt vest på Sørøya (10,752093; 64,491429) til et punkt i havet i Halmøyråsa (10,71688; 64,558186); videre med en rett linje til et punkt i havet ved Bjørøyværet (10,753056; 64,613979).*
- Fra nord og øst videre med en 5 km sirkel fra Kråkholmen til Leiholmen (10,95838; 64,604618).*

§ 3 skal endret lyde:

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med:

Akvakulturdyr: Vannlevende dyr, inkludert kjønnsprodukter, hvile- og forplantningsstadier, unntatt sjøpattedyr, som kommer fra eller er ment for akvakulturanlegg.

Fisk: Enhver laksefisk og marin fisk uansett utviklingsstadium.

ILA (infeksiøs lakseanemi): Virussykdom forårsaket av en sykdomsfremkallende variant av ILA-virus (HPR deletert ILA-virus). ILA-virus er et akvatisk orthomyxovirus. ILA gir alvorlig sykdom og dødelighet hos atlantisk laks.

Laksefisk: Atlantisk laks (*Salmo salar*), ørret (*Salmo trutta*), regnbueørret (*Oncorhynchus mykiss*) og røye (*Salvelinus alpinus*).

Restriksjonssone: Et avgrenset geografisk område bestående av vernesone og overvåkningssone opprettet som ledd i forebygging, begrensning og bekjempelse av ILA, hvor det gjelder særskilte tiltak, forbud eller påbud.

Kapittel II om tiltak i vernesonen oppheves.

Kapittel II kapitteloverskriften skal endret lyde

Kapittel II. Tiltak i vernesonen

§ 10 skal endret lyde:

§ 10. Tiltak overfor akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkningssonen

Det er forbudt å flytte akvakulturdyr fra anlegg i overvåkningssonen til utsett i andre akvakulturanlegg utenfor overvåkningssonen. Forbudet gjelder ikke flytting av fisk til slaktemerd ved slakteri.

Anlegg med laksefisk i sjø skal ukentlig oversende Mattilsynet lister som viser den daglige dødeligheten av fisk på merdnivå.

Anlegg med laksefisk i sjø skal minst ha månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte. Prøveuttak skal skje slik det fremgår av vedlegg 2 til forskriften.

Kapittel IV skal endret lyde:

Kapittel IV. Restriksjonssonens varighet

§ 13. Opphevelse av vernesonen

Etter at all laksefisk fra anleggene i vernesonen er slaktet ut, anlegg og utstyr forskriftsmessig rengjort og desinfisert, lokalitetene har gjennomført en samordnet brakklegging av vernesonen i minimum to måneder og anlegg der det er påvist ILA er brakklagt i minimum tre måneder, kan Mattilsynet vedta at vernesonen skal oppheves. Fra samme dato gjøres vernesonen om til ny overvåkingssone. Vernesonen omkring lokalitetene 19356 Kvalrosskjæret, 21676 Kråkholmen i Flatanger kommune er 15. august 2022 opphevet. Området rundt lokalitetene som var omfattet av vernesonen vil fra 15. august 2022 utgjøre ny overvåkingssone.

§ 14. Opphevelse av overvåkingssonen

Overvåkingssonen oppheves når det er gått to år siden vernesonen i restriksjonssonen ble opphevet.

§ 18 skal endret lyde:

§ 18. Ikrafttredelse og varighet

Denne forskrift trer i kraft straks.

Forskriften oppheves automatisk to år etter fastsettelse av endringsforskrift som opphever vernesonen i samsvar med forskriftens § 13.

Vedlegg 1 (kart) til forskriften erstattes av vedlegg 1 til denne forskriften.

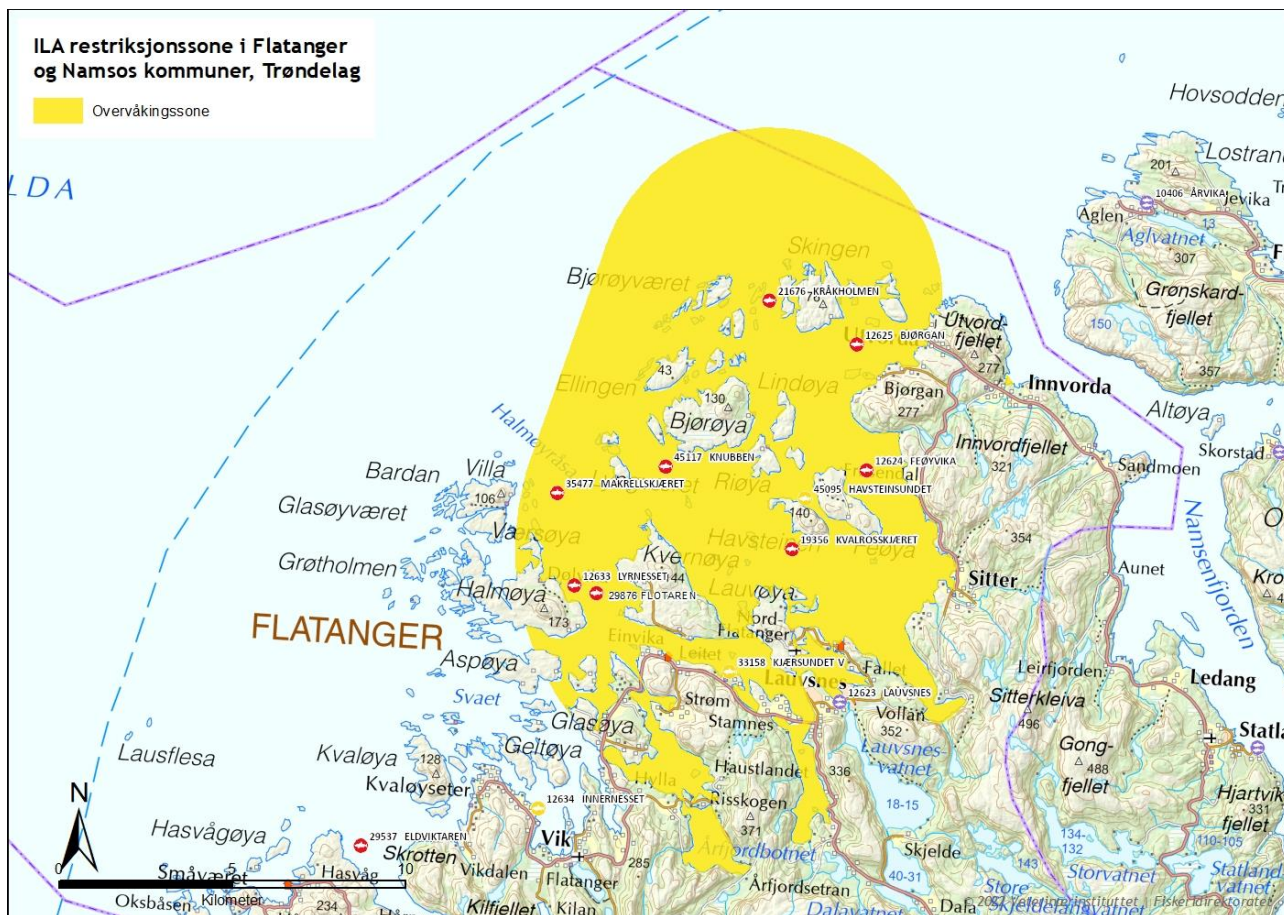
Vedlegg 2 til forskriften erstattes av vedlegg 2 til denne forskriften.

II

Forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 1:

Kart over ILA- restriksjonsområde i Flatanger og Namsos kommuner, Trøndelag fylke.

Vedlegg 2:
Helsekontroller med prøveuttak for ILA i overvåkingssonen:

Helsekontroller innenfor restriksjonssoner for ILA

[Akvakulturdriftsforskriftens](#) krav til risikobasert helsekontroll gjelder for alle akvakulturanlegg innenfor restriksjonssonen. I forskrift om restriksjonssone for ILA er det i tillegg stilt krav om månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte i akvakulturanlegg med laksefisk i overvåkingssonen.

Mattilsynet gjennomfører inspeksjoner med helsekontroller og prøveuttak for å avdekke eventuell ILA-smitte i akvakulturanlegg med laksefisk innenfor vernesonen.

For god overvåking av smittsom sykdom skal oppdretter sikre at dødfisk plukkes daglig og gjennomgås. I tillegg er meldeplikt og krav til helsekontroll en nødvendig del av overvåkingen av smittsom sykdom.

Hvis dødeligheten øker eller det er annen grunn til mistanke om sykdom skal helsekontroll gjennomføres uten unødig opphold for å avklare årsaksforhold, jf. akvakulturdriftsforskriften § 13. Ved uavklart forøket dødelighet eller dersom det er fisk med typiske tegn på ILA ved det daglige dødfiskopptaket, skal Mattilsynet umiddelbart varsles, jf. matlovens § 19 og dyrehelseforskriftens § 7.

Månedlig helsekontroll med prøveuttak for ILA i overvåkingssonen

Den månedlige helsekontrollen med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte i anlegg innenfor overvåkingssonen skal gjennomføres av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Utvalg av fisk og prøveuttak

Prøvene for ILA-overvåking skal tas fra syk og svak fisk, svimere som har vokst normalt eller fra «litt rufsete fisk», men ikke fra taperfisk med mindre disse har tegn på ILA. Det skal ikke velges ut fisk for prøvetaking samtidig med at det pågår fôring. Et alternativ, men som innebærer at prøveuttaket er mindre risikobasert, kan være å prøveta fersk dødfisk.

Ved den månedlige helsekontrollen skal det tas ut prøver av hjerteventrikkel og midtnyre av minimum 10 fisk. Hjerteventrikkel som inneholder endotel/hjerteklaffer skal inngå i prøven. Prøver av hjerte og nyre legges på glass med RNAlater® for virusundersøkelse, ett glass for hver fisk.

Overvåkingen kan styrkes ytterligere ved at personell ved anlegget som har kompetanse på å prøveta fisk, fortløpende tar ut supplerende prøver av midtnyre og hjerteventrikkel. Dette er ikke et absolutt krav og prøvene kan ikke erstatte de 10 månedlige prøvene som skal tas ut av veterinær eller fiskehelsebiolog.

Prøver sendes til utpekt laboratorium eller Veterinærinstituttet

Så snart som praktisk mulig etter at prøvene er tatt, skal prøvene sendes til utpekt laboratorium eller til Veterinærinstituttet for RT-qPCR-analyse for ILAV. Prøver til Veterinærinstituttet sendes til mailadresse: epi@vetinst.no

Hovedregelen er innsending av prøver enten samme dag som prøvene tas eller dagen etter. Prøver som er tatt på torsdag eller fredag sendes inn rett over helgen. Det er viktig å unngå at prøver er under forsendelse i løpet av en helg.

Prøvene skal lagres i kjøleskap i tidsrommet mellom prøveuttak og innsending til laboratorium. Prøvene pakkes med kjøleelement og sendes som ekspress over natt.